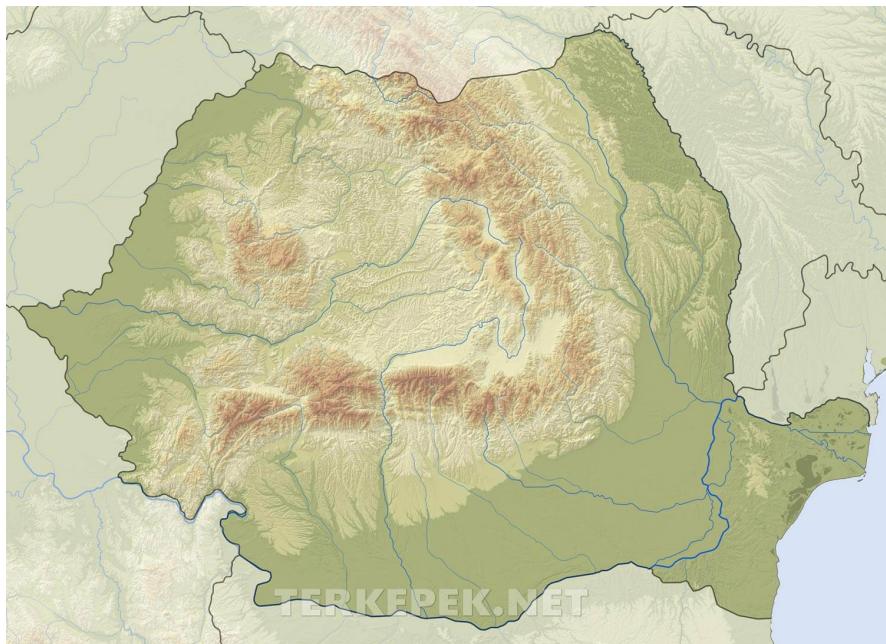

Erdély fogalma – térben és időben (7–12. oszt.)

Forrás/Tulajdonos:

szöveg: Szabadtéri Néprajzi Múzeum, kép: terkepek.net

Háttér:

Erdély földrajzi-történelmi-politikai alakulat a mai Románia területén. A Kárpát-medence keleti részén fekszik, latin neve: Transsylvania, amelynek jelentése erdőn túl. Eredetileg az Erdélyi-középhegység (Királyhágó) és a Keleti-Kárpátok közé eső területeket jelölte, ez az úgynevezett történelmi Erdély. Ma már a Partium, Bánság és Máramaros együttes területét értjük alatta. Földrajzi adottságaiból következik, hogy nagyobb önállóság jellemezte, ugyanakkor az elszigeteltebb területeken (illetve a második világháború utáni történelmi körülmények folytán) tovább őrizte a hagyományos életformát. Magyarok, székelyek, szászok, románok és több kisebb lélekszámú népcsoport él itt együtt, alakítja sajátos kultúráját, a történelem során változó számarányban.

Feladat:

1. Egy szomszédos ország felszíni térképét látod. Melyik országról lehet szó?
2. Jellegzetes domborzati forma húzódik végig a területen, amelynek folytatása több országon átnyúlik. Mi ez a domborzati forma és mi a neve? Meg tudnád nevezni, mely más országokon halad még át?
3. A hegylánc karéjában található földrajzi-történelmi alakulat neve a régi, latin nyelvű iratokban Transsylvania. Keress rá, mi is a pontos magyar fordítása! Hogy nevezzük egy szóval?
4. Ma már a szerb, magyar és ukrán országhatárok mentén húzódó területet is beleértjük a fogalomba. Nézz utána, milyen két nagy történelmi tájegység, nagytáj található itt! Keresd meg, hogy milyen négy nagytáj tartozik még az országhoz!
https://hu.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1nia_f%C3%B6ldrajza#/media/F%C3%A1jl:Romania_historic_regions-hu.svg
5. Alkossatok négy csoportot! Nézzetek utána és illesszétek a térképre a megadott neveket!
Vízrajz: Szamos, Maros, Olt, Temes, Sebes-Körös, Fekete-Körös, Fehér-Körös, Aranyos, Tatros, Gyilkos-

tó, Szent Anna-tó, Medve-tó

Domborzat: Erdélyi-középhegység, Királyhágó, Erdélyi-medence, Radnai havasok, Hargita, Fogarasi havasok, Torockói-hegység, Bihari-hegység, Csíki-medence, Gyergyói-medence

Városok, települések: Kolozsvár, Gyulafehérvár, Nagyvárad, Temesvár, Arad, Marosvásárhely,

Székelyudvarhely, Brassó, Kézdivásárhely, Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda

Kultúrtörténeti érdekességek (képek+nevek), akiket a már fent lévő településekhez lehet kapcsolni.

*Javasolt képek: Mátyás szobor – Kolozsvár; Gyulafehérvár madártávlati képe; Szent-László ábrázolás – Nagyvárad; Fő tér fotója – Temesvár a „magyar Manchester” vagy „Kis Bécs”; a Székely Nemzeti Múzeum képe (Kós Károly épület) – Sepsiszentgyörgy; széki asszony képe – Szék; székelyharisnya vagy székelykapu – Székelyföld; prázsmári erődtemplom (szászok megjelenítése) – Prázsmár; Székelykő képe torockói házakkal.

6. Nézz utána, mely népek formálták Erdély történelmét, kultúráját!

Kutatás:

1. Nézz utána, milyen ásványkincseket rejtene a hegyek, melyeknek volt nagy szerepük a múltban, illetve melyek azok, amelyek ma is hasznosulnak és hogyan!
2. Csoportbontásban, projektmunkában nézzetek utána, milyen számotokra érdekes dolgokat találhattok Erdélyben, készítsetek négynapos kirándulástervezetet, és a csoportok prezentálják egymásnak!
3. Projektmunka: közös alkotásként készítsétek el Erdély domborzati makettjét!

Tantárgy:

földrajz, történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek